

A בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה Of נדרים Daf
Some of the topics we will learn about include.

Although רבא in the previous Daf questioned Rebbe Yochanan's understanding of the מחלוקת רבי יוסי וחכמים, our Gemara proceeds based on יוחנן רבי's understanding of this Machlokes.

יוחנן explained the Machlokes as follows:

רבי יוסי

הפקר כמתנה

ויכול לחזור בו

דעד דלא אתי לרשות זוכה

לא יצא מרשות המפקיר

A הפקר CAN retract his הפקר, because he still owns the item until the זוכה takes it.

While the חכמים hold

הפקר לאו כמתנה

ואינו יכול לחזור בו

דמעידנא דאפקריה נפק ליה מרשותיה

The הפקר CANNOT retract his הפקר, because he does NOT own the item once he declared it הפקר.

A

Rebbe Yochanan's understanding
of the מחלוקת

רבי יוסי – חכמים

From the previous Daf

חכמים

הפקר לאו כמתנה
ואינו יכול לחזור בו

דאוידינא דאפקריה
נפק ליה מרשותיה

רבי יוסי

הפקר כמתנה
ויכול לחזור בו

דעד דלא אתי לרשות זוכה
לא יצא מרשות המפקיר

B Some of the terms and concepts we will learn about include

הפקר פטור מן המעשר

The fruits of a field of הפקר, ownerless, are exempt from מעשר, because the Pasuk that refers to מעשר states

ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך

The לוי takes מעשר because he does NOT own a share in your field.

יצא זה שידו וידך שוין

This excludes הפקר in which the לוי DOES own a share in the field.

אין מפרישין מן החיוב על הפטור

ומן הפטור על החיוב

If one takes מפריש from פירות that are חייב במעשר for פירות that are חייב במעשר, or vice versa, the הפרשה is NOT effective.

B

הפקר פטור
מן המעשר

אין מפרישין
מן החיוב על הפטור
ומן הפטור על החיוב

1 So let's review ...

In the previous Daf יוחנן רבי explained the מחלוקת רבי יוסי as follows:

הפקר רבי יוסי holds

הפקר כמתנה

ויכול לחזור בו

דעד דלא אתי לרשות זוכה

לא יצא מרשות המפקיר

A מפקיר can retract his הפקר, because he still owns the item until the זוכה takes it.

While the חכמים hold

הפקר לאו כמתנה

ואינו יכול לחזור בו

דמעידנא דאפקריה נפק ליה מרשותיה

The מפקיר CANNOT retract his הפקר, because he does NOT own the item once he declared it הפקר.

Although רבא questioned Rebbe Yochanan's understanding, and concluded that דמעידנא דאפקריה נפק ליה מרשותיה

Our Gemara proceeds based on רבי יוחנן's understanding of this Machlokes.

תניא המפקיר את שדהו

If a person declared his field ownerless;

כל שלשה ימים

יכול לחזור בו

During the initial three days, the מפקיר CAN retract.

As the Ran adds;

אפילו זכה בה אחר קודם חזרתו

Even if another person already claimed the field;

However,

מכאן ואילך

אין יכול לחזור בו

After three days, the מפקיר CANNOT retract,

אפילו לא זכה בה אחר

Even if it was not yet claimed;

However,

אמר תהא שדה זו מופקרת ליום אחד

לשבת אחת לחדש אחד לשנה אחת לשבוע אחת

עד שלא זכה בה בין הוא בין אחר

יכול לחזור בו

If the מפקיר gave the הפקר a time limit, such as, for 1 day, 1 week, 1 month, 1 year or for 1 Shmittah cycle;

If no one had yet claimed field, the מפקיר can retract his הפקר.

However,

משזכה בה בין הוא בין אחר

אין יכול לחזור בו

If the מפקיר or another person already claimed the field, he CANNOT retract his הפקר.

There are two obvious questions:

-1- Why is it that in the רישא, the הפקר only takes effect after three days, and in the סיפא, the הפקר takes effect immediately?

-2- And why is it that in the רישא, the מפקיר CAN be חוזר even when another person already claimed the field, and in the סיפא, the מפקיר CANNOT be חוזר when another person claimed the field?

2

1

סיפא - רבי יוסי

סיפא

אמר תהא שדה זו מופקרת
ליום אחד - לשבת אחת
לחדש אחד - לשנה אחת - לשבוע אחת

משוכה בה
בין הוא בין אחר
אין יכול לחזור בו

✓

חכמים

After somebody took it he can't retract

רישא - חכמים

רישא

מכאן ואילך
אין יכול לחזור בו
אפילו לא זכה בה אחר

עד שלא זכה בה
בין הוא בין אחר
יכול לחזור בו

✗

חכמים

אפילו לא זכה בה אין יכול לחזור בו

מדאורייתא
הפקר
אינו יכול לחזור בו

במאן אילך דאפקריה
נפק ליה מילתיה
מכאן ואילך
אין יכול לחזור בו
אפילו לא זכה בה אחר

מדרבנן
כל שלשה ימים
יכול לחזור בו

מפני הרמאין דמפקירין וחדרין בהון
לאחר שלשה ימים
לא גזרינן
אין יכול לחזור בו
אפילו לא זכה בה אחר

The Gemara offers three explanations:

1.

רישא רבנן
סיפא רבי יוסי

The רישא concurs with the חכמים, who hold that

מדאורייתא,

הפקר אינו יכול לחזור בו

דמעידא דאפקריה נפק ליה מרשותיה

The מדאורייתא takes effect immediately הפקר.

This explains the second Halachah of

מכאן ואילך אין יכול לחזור בו

אפילו לא זכה בה אחר

However, מדרבנן, the הפקר is NOT effective in the first 3 days,

מפני הרמאין דמפקירין וחדרין בהון

Because of deceitful people, who in order to exempt themselves from מעשר, would declare their fields ownerless with the intention to reclaim them immediately. Therefore, the Chachamim initiated that

כל שלשה ימים

The field does NOT become הפקר regarding all matters, so that

אם יזכו בהם לא יהיו זוכים מן הפקר

If the הפקר takes back his field, he is still חייב במעשר because it's NOT הפקר yet. And

אפילו יזכה בו אחר לא יקנה

Another person CANNOT claim the field, because of the חכמים. And therefore,

יכול לחזור בו

The הפקר can retract, because it still belongs to him.

However,

לאחר שלשה ימים, the field DOES remain מדאורייתא הפקר for all matters, because

לא גזרינן

There is NO concern that a רמאי will take his field back - As the Ran explains

'כל שנעשה הפקר ברמאות אין הבעלים מאחרין לזכות בו יותר מג

When a רמאי is מפקר his field, he usually takes his field back within three days.

The Ran explains that in the סיפא's case of הפקר לזמן, the second Halachah

משזכה בה אין יכול לחזור בו

לדברי הכל

Certainly, after somebody took it, he CANNOT retract.

However, regarding the first Halachah,

עד שלא זכה בה יכול לחזור בו

The חכמים disagree and hold

אפילו לא זכה בה אין יכול לחזור בו

The הפקר takes effect immediately, 'אפילו תוך ג, מדרבנן. The Chachamim left it at the מדאורייתא, because

לא גזרינן

There is NO concern for a רמאי, because a רמאי does NOT need to make a הפקר סתמא as well. הפקר לזמן

3

1

רישא - חכמים **סיפא - רבי יוסי**

<p>סיפא</p> <p>אמר תהא שדה זו מופקרת ליום אחד - לשבת אחת לחדש אחד - לשנה אחת - לשבוע אחת</p> <p>עד שלא זכה בה משזכה בה בין הוא בין אחר בין הוא בין אחר</p> <p>יכול לחזור בו אין יכול לחזור בו</p>	<p>רישא</p> <p>מכאן ואילך אין יכול לחזור בו</p> <p>אפילו לא זכה בה אחר</p> <p>רבי יוסי</p> <p>מדאורייתא עד שלא זכה בה אחר אפילו לאחר שלשה ימים יכול לחזור בו</p> <p><i>לא זכא מקלות פומסקי</i></p>
---	--

רבי יוסי ✓

מדאורייתא
הפקר יכול לחזור בו

כבר יצא מקלות פומסקי *לא יצא מקלות פומסקי*

However,
סיפא רבי יוסי
The סיפא concurs with רבי יוסי who holds that מדאורייתא
הפקר יכול לחזור בו
דעד דלא אתי לרשות זוכה
לא יצא מרשות המפקיר
Therefore, it's simply the דין דאורייתא -
עד שלא זכה בה בין הוא בין אחר
יכול לחזור בו
Because
לא יצא מרשות המפקיר

משזכה בה בין הוא בין אחר
אין יכול לחזור בו
Because
לא יצא מרשות המפקיר

The Ran explains that in the רישא's case of הפקר סתמא; regarding the second Halachah
מדאורייתא disagrees and holds that
עד שלא זכה בה אחר
אפילו לאחר שלשה ימים יכול לחזור בו
Because
לא יצא מרשות המפקיר
However, he agrees with the first Halachah that מדרבנן
כל שלשה ימים
יכול לחזור בו
אפילו משזכה בה אחר
Because of the חכמים תקנת הרמאין
מדפקירין והדרין בהון
However, there's no reason to be גוזר, as explained earlier

=====

4

2

עולה - סיפא נמי חכמים

סיפא

אמר תהא שדה זו מופקרת
ליום אחד - לשבת אחת
לחדש אחד - לשנה אחת - לשבוע אחת

משזכה בה
בין הוא בין אחר
אין יכול לחזור בו

✓
חכמים

After somebody
took it
he can't
retract

עד שלא זכה בה
בין הוא בין אחר
יכול לחזור בו

✓
חכמים

הפקר לזמן
לא שכיחי
כיון דלא רצה להפקירו לעולם
אפילו בזמן הפקירו
לא ניחא ליה דליפוק מרשותיה

רישא

מכאן ואילך
אין יכול לחזור בו
אפילו לא זכה בה אחר

כל שלשה ימים
יכול לחזור בו
אפילו זכה בה אחר
קודם חזרתו

✓
חכמים

מדאורייתא
הפקר
אינו יכול לחזור בו
באורייתא דאפקריה
נפק ליה מרשותיה
מכאן ואילך
אין יכול לחזור בו
אפילו לא זכה בה אחר

מדרבנן
כל שלשה ימים
יכול לחזור בו

מפני שהאין דאפקרין וברבין ביה
לאחר
שלשה ימים
לא גזרינן
לא שכיחי
במזאת
אין בפוליס מאחרין
אצות בו יותר מא

כל
שלשה ימים
גזרינן
אם יזכו בהם
לא יפיו צוכים מן הפקר
אפילו יזכה בו אחר
לא יקנה ויכול לחזור בו

2.

עולה says

סיפא נמי רבנן היא

The סיפא also concurs with the חכמים who hold

הפקר אינו יכול לחזור בו

דמעידנא דאפקריה נפק ליה מרשותיה

However, in the סיפא, regarding the first Halachah

עד שלא זכה בה בין הוא בין אחר

יכול לחזור בו

The חכמים DO agree with רבי יוסי that

יכול לחזור בו

Because

הפקר לזמן

לא שכיחי

It is NOT frequent for a person to make a הפקר לזמן, and as the Ran explains;

כיון דלא רצה להפקירו לעולם

אפילו בזמן הפקירו לא ניחא ליה דליפוק מרשותיה

Since the מפקיר does NOT want to make it הפקר forever, he also does NOT want

the הפקר to remove his ownership before someone claims it.

=====

5

3

ריש לקיש - רישא נמי רבי יוסי

סיפא

אמר תהא שדה זו מופקרת
ליום אחד - לשבת אחת

לחדש אחד - לשנה אחת - לשבוע אחת

משזכה בה
בין הוא בין אחר
אין יכול לחזור בו

עד שלא זכה בה
בין הוא בין אחר
יכול לחזור בו

רבי יוסי

מדאורייתא

הפקר יכול לחזור בו

כבר יצא
אילנות פוקסירי

כך לא אתי אילנות זוכה
לא יצא אילנות פוקסירי

רישא

מכאן ואילך
אין יכול לחזור בו

אפילו
לא זכה זה אחר

רבי יוסי

מדרבנן
דלא לישתכח
תורת הפקר
מלכבב בו אור
מפסקירא קצי

כל שלשה ימים
יכול לחזור בו

אפילו זכה זה אחר
קודם חזרתו

רבי יוסי

העמידו דבריהם אדאורייתא
כל שלשה ימים
יכול לחזור בו
מפני פומאין
דמסקירין ודדרין בהון

3. ריש לקיש says
מדסיפא רבי יוסי
רישא נמי רבי יוסי
The רישא also concurs with רבי יוסי who holds
that מדאורייתא
הפקר יכול לחזור בו
דעד דלא אתי לרשות זוכה
לא יצא מרשות המפקיר

However in the רישא, the second Halachah
of
לאחר שלשה ימים
אפי' לא זכה זה אחר
אין יכול לחזור בו
אין agrees that the הפקר takes effect after 3
days, מדרבנן,
דלא לישתכח תורת הפקר
To be מחזק, to preserve, the הפקר מדאורייתא, so
that people will realize that
משזכה בו אחר
מהפקירא קצי
If another person claims the field, the פירות
are פטור ממעשר, because he gets the field from
הפקר.

As the Ran explains, people may make an erroneous assumption
that

זכה בו אחר
לא מהפקירא זכי
If a person claims the field that was הפקר, the פירות are
because since
יכול לחזור בו
עד דלא אתי לרשות זוכה
דלא יצא מרשות המפקיר
People will think that it's not considered הפקר מדאורייתא
at all, but rather that he's getting it from the owner.
And with this assumption, they will take מעשר from these פירות for
other פירות that ARE במעשר, חייב במעשר, or vice versa - And the Halachah is
אין מפרישין מן החייב על הפטור
ומן הפטור על החייב
The הפרשה is NOT effective and it remains טבל.

However, in the first Halachah
תוך שלשה ימים
יכול לחזור בו
אפי' זכה אחר
The Chachamim did NOT initiate a הפקר מדרבנן to be מחזק the הפקר
הפקר, but rather אדאורייתא, מדאורייתא
יכול לחזור בו, העמידו דבריהם אדאורייתא
מפני הרמאין
דמפקירין והדרין בהון
=====

6 The Gemara on the following Daf, according to one explanation, qualifies that which רבי יוסי holds

הפקר כמתנה
 ויכול לחזור בו
 דעד דלא אתי לרשות זוכה
 לא יצא מרשות המפקיר
 Is only in a case of
 דאפקריה באפני תרין
 The owner declared the הפקר in the presence of only TWO people, similar to the case of the Mishnah of the מדר and מודר. THIS הפקר is considered a מתנה, in which the המפקיר still owns it, because, as the Ran explains
 בבי תרי ליכא קלא
 ואדעתא דידהו אפקריה
 The הפקר will NOT become known – and his intention was to make it הפקר only for these people, but not for others. Therefore, it's still his until one of them takes it. However, רבי יוסי agrees with the Chachamim that
 הפקר לאו כמתנה
 ואינו יכול לחזור בו
 דמעידנא דאפקריה נפק ליה מרשותיה
 In a case of
 דאפקריה באפי תלתא
 The owner made the הפקר in the presence of THREE people, because
 בבי תלתא איכא קלא
 ואדעתא דכולי עלמא אפקריה
 The הפקר WILL become known – and his intention was to make it הפקר for ALL people. In this case, the הפקר indeed takes effect immediately and he CANNOT retract.

6

רבי יוסי

<p>הפקר לאו כמתנה ואינו יכול לחזור בו</p> <p><i>דאזיבנא דאפקריה נפק איב מילותיב</i></p> <p>דאפקריה באפי תלתא</p> <p><i>The owner declared the הפקר in the presence of 3 people</i></p> <p>צבי תלתא איכא קלא ואדעתא דכולי עלמא אפקריה</p>	<p>הפקר כמתנה ויכול לחזור בו</p> <p><i>דעד דלא אתי לרשות זוכב לא יצא מילותיב המפקיר</i></p> <p>דאפקריה באפני תרין</p> <p><i>The owner declared the הפקר in the presence of only 2 people</i></p> <p>צבי תרי ליכא קלא ואדעתא דידהו אפקריה</p>
--	--

7 And the Gemara cites the following מחלוקת אמוראים regarding the amount of people required to be present during a declaration of הפקר.

אמר ר' יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק
 כל המפקיר בפני שלשה הוי הפקר
 בפני שנים לא הוי הפקר
 ור' יהושע בן לוי אמר
 דבר תורה אפילו באחד הוי הפקר
 ומה טעם אמרו בשלשה
 כדי שיהא אחד זוכה ושנים מעידין
 =====

הדרן עלך
 פרק אין בין המודר
 מסכת גדרים, We have B"H completed the Fourth Perek of גדרים, and will begin the Review of the Fifth Perek, השותפין, in the next Review with דף מ"ו, B'ezras Hashem.

7

<p><i>ר' יהושע בן לוי אמר</i></p> <p>דבר תורה אפילו באחד הוי הפקר ומה טעם אמרו בשלשה כדי שיהא אחד זוכה ושנים מעידין</p>	<p><i>אמר ר' יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק</i></p> <p>כל המפקיר בפני שלשה הוי הפקר בפני שנים לא הוי הפקר</p>
---	--

הדרן אין בין המודר